

1. ÜNİTE

ARAPÇA 2. KİTAP - HAİDELER

Haide : = LAZIM VE MÜTEATTİ FİİL =

1) FİİL İKİ ÇEŞİTTİR : LAZIM VE MÜTEATTİ.

2) LAZIM FİİL : Fâiliye gelip meful olmayan fildir. Fâilın yapılışı iz halinde kalıp başkasını etkilemez.

3A ✓ دُفِعَ - صُفِيَ - شُجِرَ - رُجِعَ - اِنْتَقَلَ - رُفِعَ - جُلِسَ

Lazım fîl, herfi cere' ihtiyacı duyar. Ancak herfi cere meful olabilir.

3) MÜTEATTİ FİİL : Mefulun bittir den yeni mefulun bitti denmeden heriki kendine gerçekleşmeyen yada gerçekleşmek için mefulun bitti' ihtiyacı duyan fiillere denir.

3B ✓ زار - رأى - قرَّرَ - رَكِبَ - شَامِدَ - أَكَلَ - شَرِبَ - كَتَبَ

Mefulun bitti' bitmek için fîile ; ney , neye , kimi , kime sorulan sorular.

Müteattî fîl , herfi cere' ihtiyacı duymaz.

Lazım Fîl ← ذَهَبَ إِلَى الْجَامِعَةِ ← Muteattî Fîl ← رَكِبَ الطَّالِبُ الْحَافِلَةَ

= MECHUL FİİL =

Haide :

1) FİİL İKİ ÇEŞİTTİR : MâLUM FİİL VE MECHUL FİİL

→ MâLUM FİİL : Cümlede fîil zikredilen fîile denir.

→ MECHUL FİİL : Cümlede fîil belirtilmiş (dışarı çıkarılmış) olan fîile denir.

2) Mâzî fîl mechul yapılırken , ilk herfi dammelenerek (âtre) ve sondan bir önceki herfi tesrafla herchealeyleme yapılır. (- َ - ُ)3) Mâzî fîl mechul yapılırken , ilk herfi yeni müserret herfi dammelenerek ve sondan bir önceki herfinde fethalanmasıyla mechul yapılır. (- ِ - ِ)

Mâzî fîl de herfleri fâiliye → Son herfi aynı kalır. Sondan bir önceki herf erke yapılr. Sâhibler aynı bırakılır. Geziye katılır. İstolenir.

(2)

* Ecvaf Fail : Orta harfi (ağret harfi) illatü den file döner.

Ecvaf fail meçhul yaparken, sondan bir önceki harf ج 'ye döner.

Ondan önceki harfin hareketi tesra yapılır.

Mechul Yapma

Salasi Fail (3 harfli)

Mesid Fail (3 harften fazla)

1. Mazi Fail : ilk harf ötre, orta harf

tesra

$\text{عَ, جَ} - \text{عَ, جَ}$

1. Mazi Fail : Sondan bir önceki

harf tesra, sakinler sakin,

diğerleri ötre

2. Muzari Fail : ilk harf ötre, orta harf

fatha

$\text{أَ, يَ} - \text{أَ, يَ}$

$\text{أَ, كَرَمَ} - \text{أَ, كَرَمَ}$

2. Muzari fail : Muzaret harfi

NOT : Son harfleri değişmez. Aynı kdır.

ötre, sakinler sakin, geriye

kelimeler fatha

يَتَفَاتَلُ

2. Nâib = NÂIBU'L-FAIL =

1) Fail eğer meçhul yapılırsa, fail hasfedilir. Onun yerine nâibü fail geçer.

2) Nâibü fail mîennes ise yada akıllı olmayan varlıklar cemi mekessur ise fail mîennes yapılır.

3) Fail mâtakkil olduğunda faili hasfediliğimiz zaman, failin yerine mefulun bihi getirilir.

4) Eğer cümlede fail iki meful almışsa, birinci mefulun bihi nâibü fail yapılır.

5) Fail, lazım fail olduğunda, failin yerine harfi car ile meccur olan isim, zarf olan isim ve meastar olan isim nâibü fail olarak gelebilir.

NOT : Nâibü fail car ve meccur olduğu zaman baştaki fail olma mefred müteakkar gelir. Uyum aranmaz.

= ÖZEL OLAN İSMİ MEVSULLER =

Kaide :

1) İsmi Mevsul : Tek başına bir anlamı olmayan, ancak kendisinden sonra gelen cümleyle birlikte bir mna ifade eden mafi isimdir.

2) Sila cümlesi : İsmi mevsulden sonra gelen onun anlamını tamamlayan cümledir.

3) Aid zamiri : Sila cümlesinde bulunup onu ismi-i mevsule bağlayan zamire denir. Bu zamir, ismi-i mevsule uygun olarak, gıati ya da açık bir şekilde gelebilir.

4) İsmi mevsuller üç cinstir. Müfret ve özel olurlar.

5) Özel olan ismi mevsuller : Halkında henüz olan kişiye göre müfred, tesniye, cemi, müzekker ve müennes olurlar.

6) Özel olan ismi mevsuller şöyle kullanılır :

a- الَّذِي : Müfred müzekker

b- الَّتِي : Müfred müennes, aklsiz çoğullar

c- الَّذِينَ : Tesniye müzekker

d- اللَّاتِي : Tesniye müennes

e- الَّذِينَ : Cemi müzekker

f- اللَّائِي - اللَّائِي - اللَّائِي : Cemi müennes

7) İsmi mevsuller cümledeki konumuna göre irab edilir. Haf ya da naba ya da cer konumunda olabilir. Ya da sübun üzere mebridir. Ya da felha üzere mebridir. Tesniye irabıyla irab edilebilirler.

8) Sila cümlesinin ise irabı mebridir.

NOT : İsmi mevsuller kullanılırken mebridir. İhtil olurlar ise münasip olup cümledeki konumuna göre değişir. Cümlede fail, mübale, haber gibi

rol halinde الَّذِي kullanılır. Mebrur gibi naba ve cer halinde الَّذِينَ kullanılır.

6

İsmi mevsulün cümlede bir üye olur.

* Mübteda Olusu :

Özellikle hasnen kelimelerdir.

هَذَا الَّذِي نَالِ الْجَائِزَةَ كَرِيمٌ
bu cümle mübteda
haber

* Haber Olusu :

Eyle ile ilgili olanıdır.

أُمِّي هِيَ الَّتِي نَرَعَى الْبَيْتَ
bu cümle haber
mübteda

* Fاعل Olusu :

Sınavda başarılı olan geldi.

وَصَلَ الَّذِي نَجَحَ فِي الْأَمْتَعَانِ
bu cümle فاعل فاعل

* Maf'ul Olusu :

Kongreye katılıncı geldim.

رَأَيْتُ الَّذِينَ يَشْتَرِكُونَ فِي التَّوْتَرِ
bu cümle maf'ul maf'ul فاعل فاعل

* Bir üyenin sıfatı Olusu :

وَصَلَ الطَّالِبُ الَّذِي نَجَحَ فِي الْأَمْتَعَانِ
bu cümle sıfat فاعل فاعل

NOT : İsmi mevsulden önce marife bir ism varsa onun sıfatı olur. Cümlede bir üye olmaz.

= MÜSTERAK İSMİ MEVSULER =

Kurda :

1) Müsterek den İsmi mevsuller : Müşekker, müennes, tahvil ve coşulu için ağır, ağır lafız bulunmayıp hepsi için ortak kullandıkları İsmi mevsuldir.

2) Müsterek den İsmi mevsuller ve kullandıkları :

a- قَوٌّ : Akıllar için kullanılır. Mektibi olduğu için nef, nasib gibi her kavim için ağırdır.

b- لَوٌّ : Akıllı düşüncüler için kullanılır. Mektibidir.

عـ أَى : Hem ekli olanlar için , hem ekli olmayanlar için
kullanılır. Haraka'tır. (Duruma göre son hareketi değiştir.)

3) Hâşharah ekli ismi maviiller cümledeki konumuna göre
irade ediliyor. Fâ' veya nâb' veya cer konumunda gelir. Ya ekli
olmazsa mavi ismi olur. جى ve لى gibi. Ya da mavi ve mavi
olmaz. أَى gibi.

4) أَى aya zamanla isimlere mensup olur.

6. ÜNİTE

= TESNİYE İSİM =

Kısaca:

Müsnene isim: Aynı künden iki varlığa devlet eden isimdir.

1) Fâ' ya da mavi ismi hâşharah gibi mavi (ekli) olursa, hareketi
durumunda mavi ismi sonra -ان- eklenerek yapılır.

Fâ' fâ' demeli "ا" dir. اِسْتَفْنَيْتُ مَوْفَقًا اِسْتَفْنَيْتُ اَلْعَرَضِيَّ

Mavi ekli ismi "ن" demez. مَوْفَقًا mavi اِسْتَفْنَيْتُ mavi

Hâşharah fâ' demeli "ا" dir.

سَالَمٌ وَ سَلِيمٌ صَدِيقَانِ

2) Tesniye ismi mavi (ekli) veya mavi (ekli) olursa,

gelen durumda mavi ismi sonra ekli yapılarak -ي- eklenir.

Mavi ismi Cer مَرْوَتٌ mavi فِي كَلْبَةِ الْبَشَرِ mavi اَلْبَشَرِ mavi
demeli ي dir. مَرْوَتٌ mavi فِي mavi كَلْبَةِ mavi اَلْبَشَرِ mavi

NOT: Tesniye isimlerin ref halindeki hâşharah demeli. Zamanla ya da
ekli , nâb' ve cer halindeki hâşharah ekli ismi bir önceki fâ' ekli ekli
ekli ekli ekli. Sonunda ekli ismi hâşharah mavi (ي) de hâşharah da
(ref, nâb' ve cer) değişmektedir. Bu mavi (ي) tesniyenin
mavi ekli hâşharah demektir.

صَنَعَ خَبَاثَةً اَلْفَرَنِيَّ طَائِرٌ لَبِيْذَةٌ

S. ÜNTE

= COĞUL VE TÖALEAİ =

İkiden fazla varlığa denetel eden isim ve sıfatlardır.

- 1) Cemi Müzekker Salim : Müfred müzekker ismin yapısı bozulmadan yapılan kırıltı coğul türüdür.

a. Müzekker bir ismin fail ya da mübteda haber gibi morfol olması gereken durumlarda, müfred ismin sonuna **وَنَ** takısı eklenir.

بَاغِثُونَ بِأَعْلَى

b. Müzekker bir ismin mecur veya mensub olmasının gereken durumlarda müfred ismin sonuna esre yapılarak **يْنَ** takısı eklenir.

أَرَأَيْتَ بِأَجْلِيلَ

- 2) Cemi Menneas Salim : Müfred menneas ismin yapısı bozulmadan yapılan kırıltı coğul türüdür.

a. Menneas bir ismin coğul ve morfol olması gereken durumda müfred ismin sonuna **تَ** getirilerek coğul yapılır.

بَاغِثَاتُ عَادَاتٍ

* ismin sonunda fail benis varsa kalır. الْخَالِي - الْخَالِيَتِ

b. Menneas bir ismin coğulunun mensub ya da mecur olması gereken durumda müfred ismin sonuna **اتَ** getirilerek yapılır.

تَمْتَقِلُ الْعَائِلَاتِ الْمُسَلَّمَةُ بِالْمُنَاسِبَاتِ الرَّبَنِيَّةِ

mevdu (or - morfol)

fail

fail

- 3) Cemi Mükesser : Müfredin pekli bozulmuş yapılan coğullardır. Baki bir kökden gelen Araplardan isikliğimiz gibi kullunlar veya şakıllara bakarak tesbit edilir. Mükesserler

شعوب - تَفَالِيد - أعراس - أهور

5. QUR'AN

= MU'ARAB VE ME'ANİ İSİMLER =

i'rab : Kelime sentaksında meydana gelen hareket veya harf değişimleridir.

İsim iki kısma ayrılır : Mu'rab ve Me'ani.

1) Mu'rab : Cümle içindeki yerine göre i'rabı (son harfin hareketi değişen) kelimelerdir.

مثال : نَقَالِيدُ - يُحِبُّونَ النِّقَالِيدَ - يُحَافِظُ عَلَى النِّقَالِيدِ
nqalidun muhabbin bihi muhafizun

2) Me'ani : Cümle içerisindeki konumuna göre son harfin hareketinde değişiklik olmayan, her zaman aynı şekilde gelen kelimelerdir.

* Kısaca bazı me'ani denirler : هَذِهِ النِّقَالِيدُ مُوَافِقَةٌ
me'hellen muvafiqun bu den me'ani denir.

يُحِبُّونَ هَذِهِ النِّقَالِيدَ يُحَافِظُ عَلَى هَذِهِ النِّقَالِيدِ
muhabbin muvafiqun den me'ani denir muhafizun

* Fetha üzere me'ani denirler : كَيْفَ

* Damma üzere me'ani denirler : كَيْفَ

* Sükun üzere me'ani denirler : عَلَى

Me'ani denirlerin en meşhurları : Zamirler, ismi-i ismiller, ismi-i mevziller, bazı isimleri, şart isimleri, isim filler, mürebbep sayılar (11-19) arası.

A) Genel Hükümler

1. Harf-iler : Son hareketi zammı denir isimlerdir. (Harf-i me'ani)

2. Harf-iler : Son hareketi fetha denir isimlerdir. (Harf-i bihi)

3. Harf-iler : Son hareketi karr denir isimlerdir. (Harf-i karr)
(me'ani denirler)
(me'ani denirler)
(me'ani denirler)

B) Özel İsimler

1- Tasniye isimlerde İrab : Mübâ isimlerinin sonunda û eklenir bir harf değildir kimi durumlarda düşebilir. O nedenle kendisinden önceki harfe bakılır. û - û

* elîf = zammî : Harf anlamı elîf

مَدَانِ كِتَابِلَ
haber

* ya = fathe : مَلَأَ الْعَمَّانَ الْخَافِلِينَ

Mübâ anlamı ya'dır.

* ya = hasra رَأَى رَبَّ الْعَمَلِ رَائِبَ الْعَامِلِينَ

Ger anlamı ya'dır.

NOTE : Mübâna isimler , elîf ile marfu , ya ile marbû , ya ile marcû olurlar.

2- Cem'i Müsâkkat Sâlim isimlerde İrab : Mübâ isimlerinin sonunda û eklenir bir harf değildir kimi durumlarda düşebilir. O nedenle kendisinden önceki harfe bakılır. û - û

* vau = zammî : Harf anlamı zammî'dir. قَوْلًا قَهْدَسِيَّ

* ya = fathe : كَفَا السَّيْرَ الْمَدْرَسِيَّ الْمُتَقَاعِدِينَ

Mübâ anlamı ya'dır.

* ya = hasra : لَعَلْنَا مِنَ الشَّاكِرِينَ

Ger anlamı ya'dır.

NOTE : Cem'i müsâkkat sâlim isimler , elîf ile marfu , ya ile marbû , ya ile marcû olurlar.

3- Cem'i Mübâna Sâlim isimlerde İrab : Bu isimler fathe olurlar. O nedenle İrablar , û hareketi ile sonlanır. Zammî ve hasra

* zammî = zammî : أَلِ * hasra = hasra : اِنْجِ

* hasra = fathe : اِنْجِ → fathe ya'na hasradır.

NOT : Cemi müennes selimi isimler , zamme ile meşfu , hasn ile marishe , hasn ile meşur okunur.

6. ÜNİTE

= NAZI FİİL =

NaZI fiiller mebridir , son hareketi değişmez.

1) Fetha üzere mebridir . Kendisine haber-sey bilgi-mennip-se veya şehn olan kail-kaila veya kailiye alfi bilgi-se fetha üzere mebridir.

عرفاً - عرفاً - عرفت - عرف
mäsennä mäsennä mäfred mäfred
mennies mäsakker mennies mäsakker

2) Zamme üzere mebridir : Cemi ve-u bilgi-tigide ,

Cemi mäsakker ← عرفوا

3) Şehn üzere mebridir : Hareketi kâ , men-u-nive bilgi-se ;

عرفت - عرفت - عرفنا - عرفت - عرفن - عرفن - عرفنا
mäfred mäfred mäsennä mäfred mäsennä mäsennä
mäsakker mennies mäsakker mennies mennies mennies
(mäsennä) (mäsennä) (mäsennä) (mäsennä) (mäsennä) (mäsennä)

Eş anlamlı

Zıt Anlamlı

كثير	←	مديت	→	قليل
متعاول	←	متساو	→	مختلف
تصحيح	←	إصلاح	→	إفساد
أباز	←	أفس	→	أنقى
مات	←	توفي	→	عاش

مضارع

Cemi

مضارع

تتقدم	→	جوائز	→	جائزة
مضي	→	أوائل	→	أول
	→	بينت	→	أبيض
	→	زفساء	→	زيتون
	→	إصلاحات	→	إصلاح
	→	سلاسل	→	سلسلة

7. Üçüncü

= EMİR VE MUZARİ FİL =

1) Emir fil daima mebrurdir.

a. Şahin üzere mebrurdir : Emir filin sonu şahise , sonuna birşey bilginmemişse ya da nün-ü nisve bilginse şahin üzere mebrurdir.

Cemî müennes ← تَعَلَّمَتْ müfred müzekker ← تَعَلَّمَ

b. Fetha üzere mebrurdir. Kendisine hafife olan veya ağıla olan tetid nün-ü bilginse fetha üzere mebrurdir.

اَقْرَأَنَّ - اَقْرَأْتِ

c. İltifati harfin harfi üzere mebrurdir. Sonunda iltifati harfi varsa iltifati harfinin köşefitilmesi üzere mebrur olur.

يَدْعُو ← اَدْعُ

d. nün-un harfi üzere mebrur olur. Fille müennes mübrakada ya' da cemî müzekker uû' , ya da tesriye el'l'i bilginse nün-un harfi üzere mebrur olur.

اَدْرَسَ - اَدْرَسَتْ - اَدْرَسَتِ
(müfred müzekker) (cemî müzekker) (müennes ve mübrake)

2) Muzari Fil mebrurdir. Fakat iki durumda mebrur olur.

a. Şahin üzere mebrur olur. Kendisine şahise nisve bilginse, (nün-ü şahise) (mübrake)

Cemî müennes ← تَعَلَّمَتْ Cemî müennes ← يَتَعَلَّمْنَ

b. Fetha üzere mebrur olur. İster hafife olan ister ağıla eğer tetid nün-lerinden birisi bilginse;

لَا تَعْرِفَنَّ - لَا تَعْلَمَنَّ

c. Ef'âl-i Hümze : Sonlarında nün bulunan bu sözlerin ağıda, ya da denazara çağırma, ve hümze orlak ağıda olduğu için (تَفَعَّلَنَّ) bunlara ef'âl-i hümze denir. Ef'âl-i Hümze her zaman mebrurdir.

NOT 3. Eflâ: Harâmın raf durumu nâların sebebi kalmadı, nâs ve car durumu ise nâların hafifedilmesi (dışarıdan) ile olur.

مثلاً : يَفْعَلُونَ - تَفْعَلُونَ - تَفْعَلِينَ

d. Zame ile mafe olur.

مثلاً : يَفْعَلُ - تَفْعَلُ - أَفْعَلُ - تَفْعَلُ

اَذْرَبِ الْعَرَبِيَّةَ وَالْقِطْعَةَ خُطْبَةً

أَنْتَ : Emir fal, ahdin üzere mevri. Fal mahlakir zarr

الْعَرَبِيَّةُ : Mafulun bitt, mansub. Nâsib olmek falha

وَالْقِطْعَةُ : Emir fal, zammide illatı harfin haafi üzere mevrid.
Fal mahlakir zarr أَنْتَ

خُطْبَةً : Mafulun bitt, mansub, nâsib olmek falha

Fiili MUZARİ

Cami	Masnun	Mafred	
EF'âl-i haraka يَكْتُبُونَ Maf'ulun bitt, mansub, nâsib olmek falha	EF'âl-i haraka يَكْتُبَانِ Maf'ulun bitt, mansub, nâsib olmek falha	EF'âl-i haraka يَكْتُبُ Zame ile mafe	Gâib
EF'âl-i haraka يَكْتُبِينَ Sâbın üzere mevri	EF'âl-i haraka يَكْتُبَانِ EF'âl-i haraka	EF'âl-i haraka يَكْتُبُ Zame ile mafe	Gâibe
EF'âl-i haraka يَكْتُبُونَ EF'âl-i haraka	EF'âl-i haraka يَكْتُبَانِ EF'âl-i haraka	EF'âl-i haraka يَكْتُبُ Zame ile mafe	Muhatab
EF'âl-i haraka يَكْتُبِينَ Sâbın üzere mevri	EF'âl-i haraka يَكْتُبَانِ EF'âl-i haraka	EF'âl-i haraka يَكْتُبُ EF'âl-i haraka	Muhataba
EF'âl-i haraka يَكْتُبُ Zame ile mafe	EF'âl-i haraka يَكْتُبُ EF'âl-i haraka	EF'âl-i haraka يَكْتُبُ Zame ile mafe	Mukhattab

EINER MAZIL

Cem	Masenna	Mafred	
أَكْتَبُوا nukla-n-hast dara mabur	أَكْتَبَا nukla-n-hast-fallmas dara mabur	أَكْتَبَ Schin-dara mabur	Muhatabo
أَكْتَبِ Schin-dara mabur	أَكْتَبَا nukla-n-hast-fallmas dara mabur	أَكْتَبِ nukla-n-hast-fallmas dara mabur	Muhatabo

MAZI FIL

Cem	Masenna	Mafred	
كَتَبُوا Zama dara mabur	كَتَبَا Falla dara mabur	كَتَبَ Falla-dara mabur	Gab
كَتَبِ Schin dara mabur	كَتَبَا Falla dara mabur	كَتَبِ Falla dara mabur	Gabe
كَتَبْنَا Schin dara mabur	كَتَبْنَا Schin dara mabur	كَتَبْنَا Schin dara mabur	Muhatabo
كَتَبْتُمْ Schin dara mabur	كَتَبْنَا Schin dara mabur	كَتَبْتُمْ Schin dara mabur	Muhatabo
كَتَبْنَا Schin dara mabur		كَتَبْتُمْ Schin dara mabur	Muhatabo